

Flersprogethedsdidaktik og dansk som andetsprog i den tidlige sprogstart

Petra Daryai-Hansen, Københavns Universitet/Københavns Professionshøjskole
Anne Holmen, Københavns Universitet
Anna-Vera Meidell Sigsgaard, Københavns Professionshøjskole

25. maj 2018

Tidligere sprogstart – ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed
Afsluttende seminar

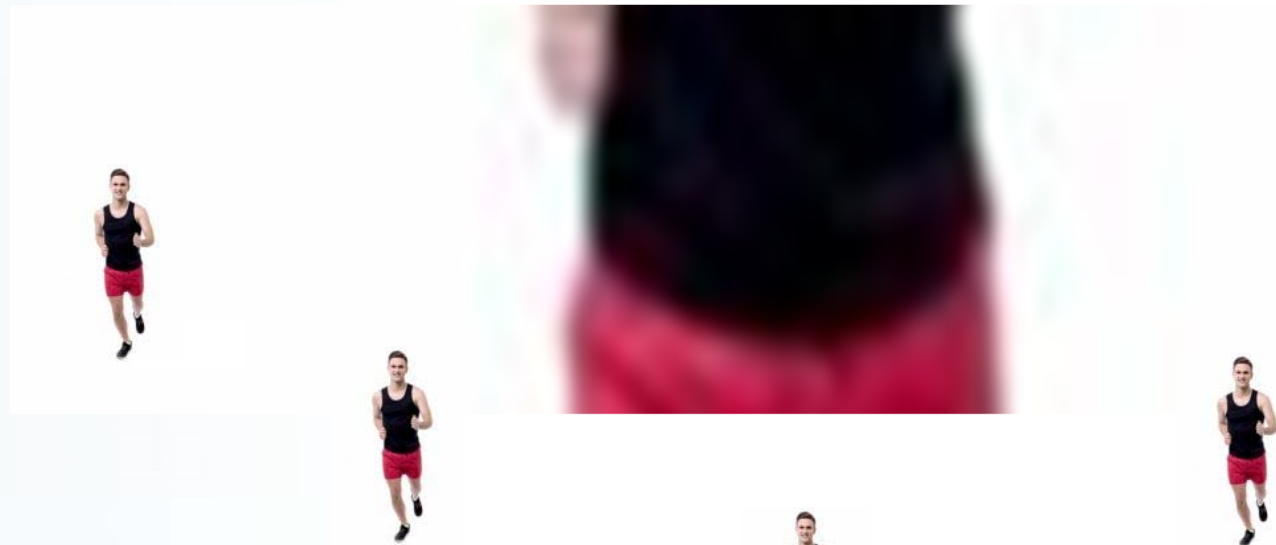

I dag

- Indledning: en aktivitet
- Om den additive tilgang og begrebet translanguaging
- Centrale praksisanbefalinger
- Tre niveauer og eksempler på undervisningsmateriale
- Afsluttende definition: Hvad er flersprogethedsdidaktik?

Opvarmning

Point-quiz! Hvor flersproget er du? Udfyld, og tæl dine points.

1. marts 2018 blev professionshøjskolerne UCC og Metropol til Københavns Professionshøjskole

Hvad kan denne viden bruges til?

- Hvis du skulle undervise din sidemand i et nyt sprog – hvordan ville denne viden så være relevant?
- Hvad ved du om dine elevers sproglige repertoire?

Den additive tilgang

International baggrund

Lambert (1980): Forskel på minoritetselevs skoleudbytte. Nogle underpræsterer, andre klarer sig bedre end gennemsnittet. Forklaring: pædagogikkens brobygning mellem det nye og det kendte

Ifølge Cummins (2000) og Cenoz (2003) er pædagogikken additiv, når den aktivt tager udgangspunkt i de faktiske elevs sproglige repertoire og sproglige bevidsthed

Danske forhold

- Fremmedsprogfag: tilstræbt additiv pædagogik ?
- Minoritetselever i Danmark: mere eller mindre utilsigtet subtraktiv pædagogik ?

1. marts 2018 blev professionshøjskolerne UCC og Metropol til Københavns Professionshøjskole

Begrebet ”translanguaging”

Udviklet i Wales til at beskrive en undervisning, hvor både engelsk og walisisk anvendes

Udvidet af bl.a. Ofelia Garcia (2009):

- kommunikativ praksis hos flersprogede individer, som trækker på alle resurser og integrerer sprog i brug snarere end at holde dem adskilt
- pædagogisk praksis, hvor der bevidst bygges bro mellem sprogene

Begrebet ”translanguaging”

Blackledge & Creese (2010) taler om "flexible bilingualism" i engelske skoler og definerer en pædagogisk strategi, hvorved lærerne knytter forbindelse mellem de sociale, kulturelle, samfundsmæssige og sproglige domæner i elevernes liv

Holmen (2011): At tage udgangspunkt i det kendte

korsspråkande

<http://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/vad-inneb%C3%A4r-translanguaging-1.265067>

Begrebet ”translanguaging”

I dag refereres til tre forståelser:

- Kognitiv læringsstrategi for den enkelte
- Sprogbrug hos flersprogede individer
- Pædagogisk praksis med fokus på brobygning

Pædagogisk
praksis, hvor
der bevidst
bygges bro
mellem
sprogene

Flersprogethedsdaktik og dansk som andetsprog i tidligere sprogstart – praksisanbefalingerne

- Byg bro mellem det nye fremmedsprog (engelsk, fransk og tysk) og de sprog, som alle elever undervises i (herunder dansk / dansk som andetsprog)
- Byg bro mellem det nye fremmedsprog og elevernes førstesprog
- Inddrag sprog, som der normalt ikke undervises i (elevernes førstesprog, andre sprog), for at styrke alle elevers sproglige opmærksomhed, sproglige anerkendelse og glæde ved sprog
- Undervis de flersprogede elever i det danske du bruger (hvis du bruger dansk i din undervisning)

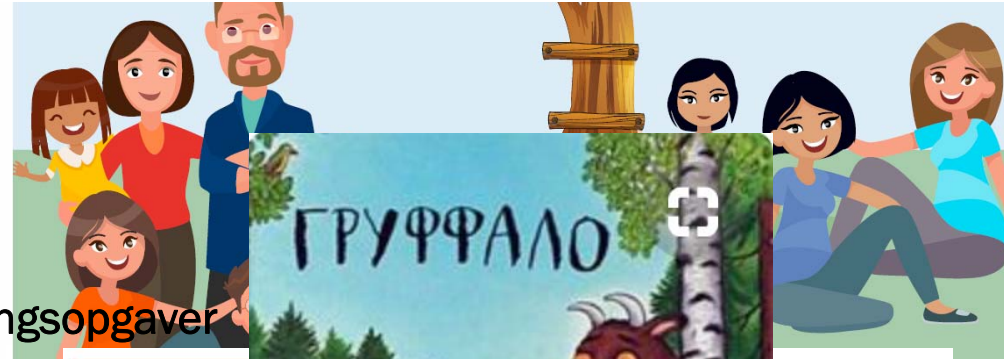
DSA og FSD ind-tænkes på tre niveauer gennem Tidligere Sprogstart projektet

- Inkluderende og anerkendende klasserumskultur
 - Tag udgangspunkt i børnene!
- Makro-stilladsering i form af meningsfulde aktiviteter i forløbene
 - Inddrag andre sprog (L1 og andre)
 - Chunks gi'r straks kommunikation
 - Sang, leg og bevægelse
- Mikro-stilladsering i samtalerne
 - Gentagelser, billeder og fagter

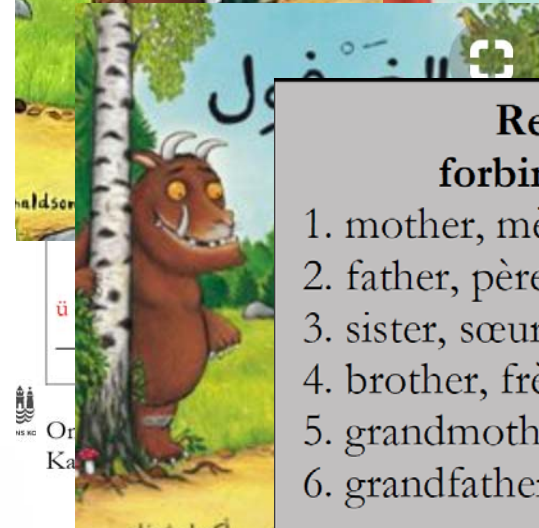
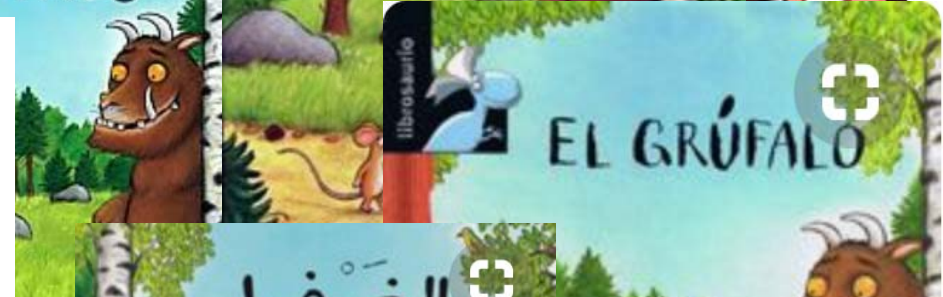
Sproglig opmærksomhed styrkes via fx sammenligningsopgaver og kategoriseringsopgaver

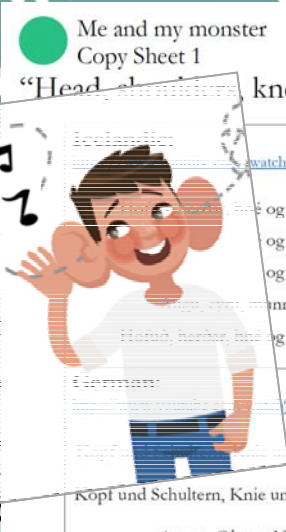
Me and my monster
Copy Sheet 1
"Head, shoulders, knees, and toes"

Til læreren: Eleverne inddeles i grupper. Hver gruppe tildeles en version af sangen, som de over sig på og fremfører for klassen.

<p>Spanish: https://www.youtube.com/watch?v=nxjipOUmQ8</p> <p>Cabeza hombro rodilla y pie, rodilla y pie Cabeza hombre rodilla y pie, rodilla y pie Ojos orejas boca y nariz Cabeza hombro rodilla y pie, rodilla y pie</p>	<p>Japanese: https://www.youtube.com/watch?v=IDK6wPj-b8A</p> <p>Atama kata hiza ashi, hiza ashi Atama kata hiza ashi, hiza ashi Me to mimi to kuchi to hana Atama kata hiza ashi, hiza ashi</p>
--	---

- Rettenøgle til forbindelsesopgave**
1. mother, mère, madre.
 2. father, père, padre.
 3. sister, søer, sorella.
 4. brother, frère, fratello.
 5. grandmother, grand-mère, nonna.
 6. grandfather, grand-père, nonno.

Kopf und Schultern, Knie und Fuß, Knie und Fuß.
Augen, Ohren, Nase, Mund
Kopf und Schultern, Knie und Fuß, Knie und Fuß

Gitarre spielen
Banane
8 elefant

DSA og FSD på tre niveauer i Tidligere Sprogstart projektet

- Inkluderende og anerkendende klasserumskultur
- Makro-stilladsering i form af meningsfulde aktiviteter i forløbene
- Mikro-stilladsering i samtalerne

Alle elever skal
kunne være med!

sprogtilegnelse

Sproglig
opmærksomhed

strategier

“The plurilingual mouse” A Musegschicht – Una historia de ratones

This is the story of a mouse in different languages.

Work in small groups (if possible of people knowing different languages).

Try to translate the story roughly into English or Danish and try to identify the languages.

Ä Muus spaziert mit ihrem Chlyne dür ds Huus. Plötzlech ghöre si ä Chatz. Ds Chlyne het scham par Angscht. D Chatz chunnt necher. D Muetter seit zum Chlyne : « Hüb nid Angscht u los ! » Vor ihrem verduzte Chlyne faht si afa bäue : « Wu wu, wu wu... ». D Chatz springt uf dr Steu drfo, säuber verängschtiget. Drufabe seit d Muetter zum Chlyne : « Gsehsch, äs isch gäbig zwöischprachig z sy. »

Un ratón se pasea por la casa con su ratoncillo. De repente, oyen a un gato. El ratoncillo tiene mucho miedo. El gato se acerca. La mamá dice a su ratoncillo : « ¡ No tengas miedo y escucha! » Y, delante de su sorprendido pequeñin se pone a ladrar : « Guau guau, guau guau... » El gato aterrorizado se marcha enseguida corriendo. La mamá dice a su ratoncillo : « ¡Has visto lo útil que es ser bilingüe! »

Rettelsesnøgle: "The plurilingual mouse" Version på schweizertysk og spansk

A mouse was walking around the house with her young. All of a sudden, they heard a cat. The baby mouse was very frightened. The cat was coming closer. The mother mouse said to her baby: "Don't be afraid. Listen!" And to the young mouse's greatest surprise, she started barking: "Woof, woof, woof!" Now, it was the cat's turn to be scared, and it ran off... The mother turned to her baby and said : "See how useful it is to be bilingual!"

**Diskuter kort i gruppen:
Hvilke strategier har I brugt for at forstå historien?**

”The plurilingual mouse”

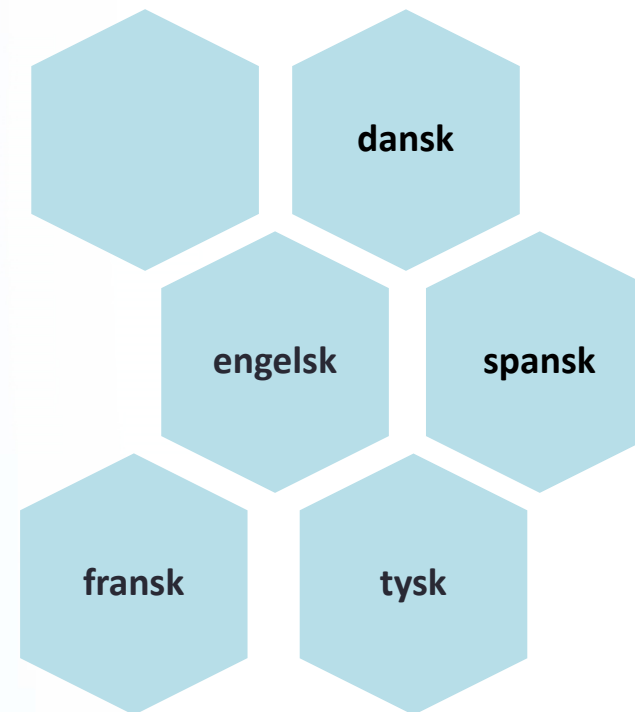
Sammenlign med rettelsesnøglen og diskuter
kort i gruppen
*Hvilke strategier har I
brugt for at forstå
historien?*

At arbejde kollaborativt,
at bygge bro mellem
sprog, at overføre viden
på tværs af sprog, ...

Hvad er flersprogethedsdidaktik?

SINGULÆR TILGANG TIL SPROG

Fra den singulære til den pluralistiske tilgang

”Nyere forskning har imidlertid påvist at sprogene er **integrerede i hinanden**, og at sprogene uundgåeligt påvirker hinanden og **anvendes som ressourcer i læringsprocesserne** (se fx Cook 2003; Bylund, Abrahamsson & Hyltenstam 2012).”

(Kirkebæk & Lund 2014, s. 13)

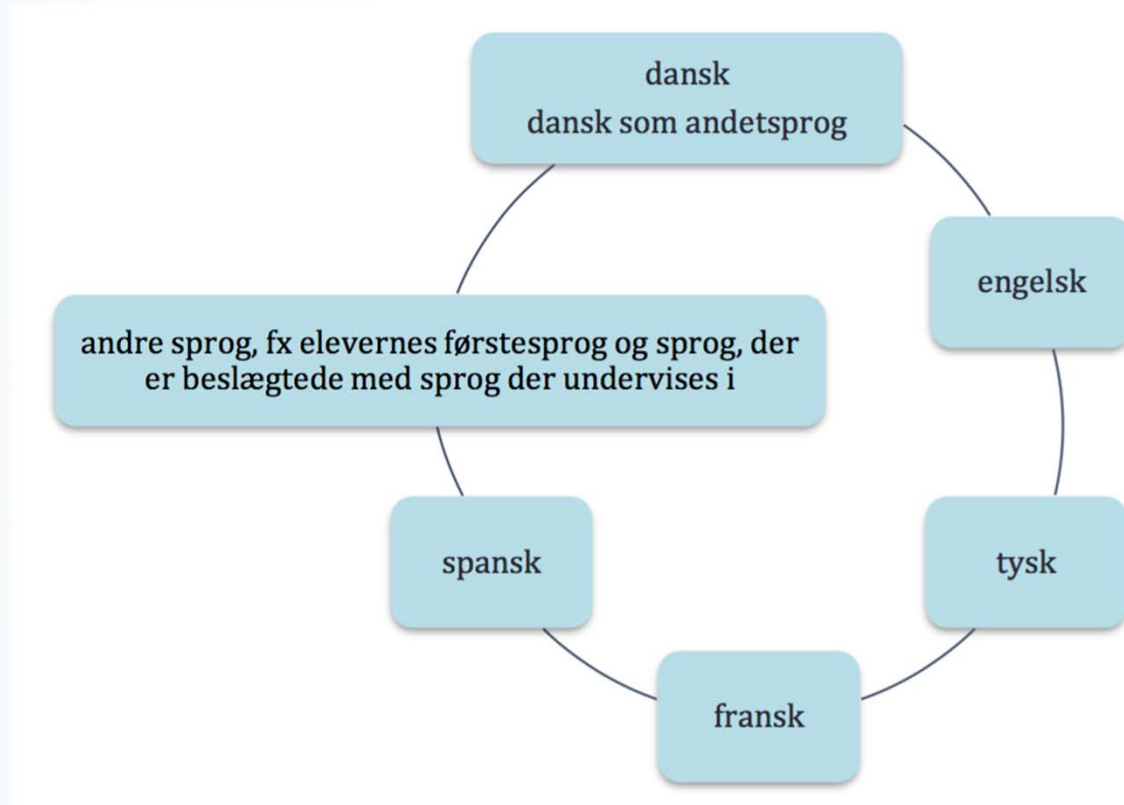

EN PLURALISTISK TILGANG TIL SPROG

– **supplerer og understøtter**
den klassiske sprogundervisning

- er en **elevcentreret,**
additiv (Holmen, 2015) tilgang,
der bygger på sprog som
gensidig ressource

(Daryai-Hansen,
2018)

REPT – Referencerammen for **pluralistiske** tilgange til sprog og kulturer (finansieret af Europarådets *European Centre for Modern Languages* fra 2004 (<http://carap.ecml.dk>))

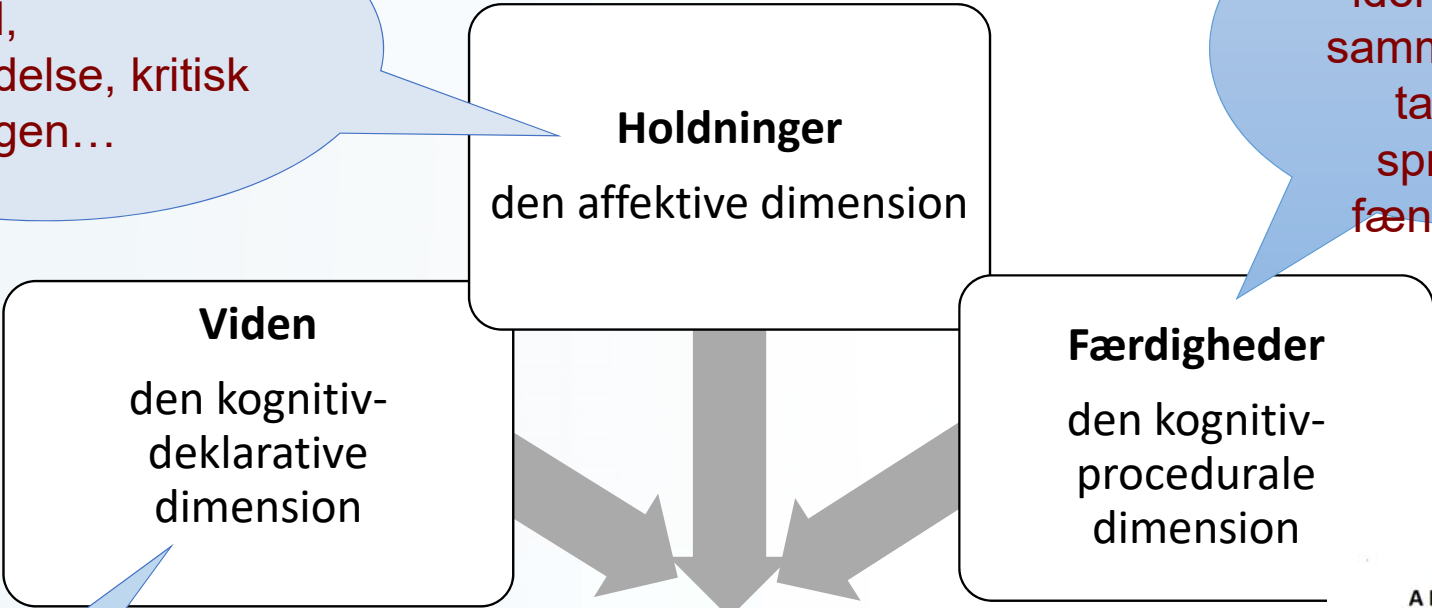
”Pluralistiske tilgange er didaktiske tilgange, der, i modsætning til singulære tilgange, inkluderer flere sproglige og kulturelle varieteter (dvs. mere end én) for at styrke elevernes flersprogede og interkulturelle kompetencer.”

(Candelier et al. 2009:5; Daryai-Hansen 2012:47; Daryai-Hansen, Gregersen, Søgaard, Lee Revier, 2015:278)

nysgerrighed,
åbenhed,
anerkendelse, kritisk
stillingtagen...

at kunne analy-
sere,
identificere,
sammenligne,
tale om
sprogliche
fænomener

viden om
sprog/
sprogliche
fænomener

**flersprogede
kompetencer**

**"The plurilingual mouse"
A Musegschicht – Una historia de ratones**

This is the story of a mouse in different languages.
Work in small groups (if possible of people knowing different languages).
Try to translate the story roughly into English or Danish and try to identify the languages.

À Muus spaziert mit ihrem Chlyne dūr ds Huus.
Plötzlech ghöre si ä Chatz. Ds Chlyne het scham
par Angscht. D Chatz chunnt necher. D Muetter
seit zum Chlyne : « Häb nid Angscht u los ! » Vor
ihrem verduzte Chlyne fahnt si afa bäue : « Wu wu,
wu wu... ». D Chatz springt uf dr Steu drfo, säuber
verängschtiget. Drußabe seit d Muetter zum Chlyne :
« Gsehsch, äs isch gäbig zwöischsprachig z sy. »

Un ratón se pasea por la casa con su ratoncillo. De
repente, oyen a un gato. El ratoncillo tiene mucho
miedo. El gato se acerca. La mamá dice a su ra-
toncillo : « ; No tengas miedo y escuchal » Y, de-
lante de su sorprendido pequenín se pone a ladrar :
« Guau guau, guau guau... » El gato aterrorizado se
marcha enseguida corriendo. La mamá dice a su ra-
toncillo : « ¡Has visto lo útil que es ser bilingüe! »

Epilingvistisk viden (intuitiv, funktionel) vs. metalingvistisk viden (bevidst viden om sproget)

1. Det fonologiske niveau	Hvordan udtales ord?
2. Det ortografiske niveau	Hvordan staves ord?
3. Det leksikalsk-semantiske niveau	Hvad betyder ordene?
4. Det morfologiske niveau	Hvordan bøjes ord?
5. Det syntaktiske niveau	Hvordan sættes ord sammen til sætninger?
6. Det tekstuelle niveau	Hvordan opbygges en tekst?
7. Det pragmatiske niveau	Hvordan bruges ord i en social kontekst?
8. Det diskursive niveau	Hvordan bruger vi sprog for at konstruere den verden, vi lever i?

(Drachmann 2017, Daryai-Hansen 2018 - med afsæt i Moore 2014)

Flersprogethedsdaktik og dansk som andetsprog i tidligere sprogstart – praksisanbefalingerne

- Byg bro mellem **det nye fremmedsprog (engelsk, fransk og tysk) og de sprog, som alle elever undervises i (herunder dansk / dansk som andetsprog)**
- Byg bro mellem **det nye fremmedsprog og elevernes førstesprog**
- Inddrag **sprog, som der normalt ikke undervises i** (elevernes førstesprog, andre sprog), for at styrke alle elevers sproglige opmærksomhed, sproglige anerkendelse og glæde ved sprog
- Undervis de flersprogede **elever i det danske du bruger** (hvis du bruger dansk i din undervisning)

MY LANGUAGE PASSPORT
MIT SROGPAS
MITT SROGPASS

PICTURE OF ME
BILLEDE AF MIG

MY NAME IS ...
JEG HEDDER ...

Me and my family

Hello!

Bonjour

Hallå

Hola

Salam
alaikum

Hello

Hallo

Ni hao

Førelðrene eller eleverne skriver. Eleven tegner eller sætter billeder ind.

Mon Passeport des langues
Mit sprogpas
My Language Passport
Min språkperm

Oversæt til et andet sprog

Tegn dig selv eller indsæt et billede

Kan du oversætte Frankrig til andre sprog?

Prénom / navn / name / _____;
Oversæt til et andet sprog

Date de naissance / fødselsdato / date of birth: _____

École / skole / school / _____;
Oversæt til et andet sprog

Adresse / adresse / address / _____;
Oversæt til et andet sprog

Lav et fingeraftryk, læbeaftryk, albueaftryk, næseaftryk eller noget andet sjovt du finder på.

Français
Tête, épaules, genoux et pieds, genoux et pieds.
Tête, épaules, genoux et pieds, genoux et pieds.
J'ai un nez, deux yeux, deux oreilles et une bouche.
Tête, épaules, genoux et pieds, genoux et pieds.

English

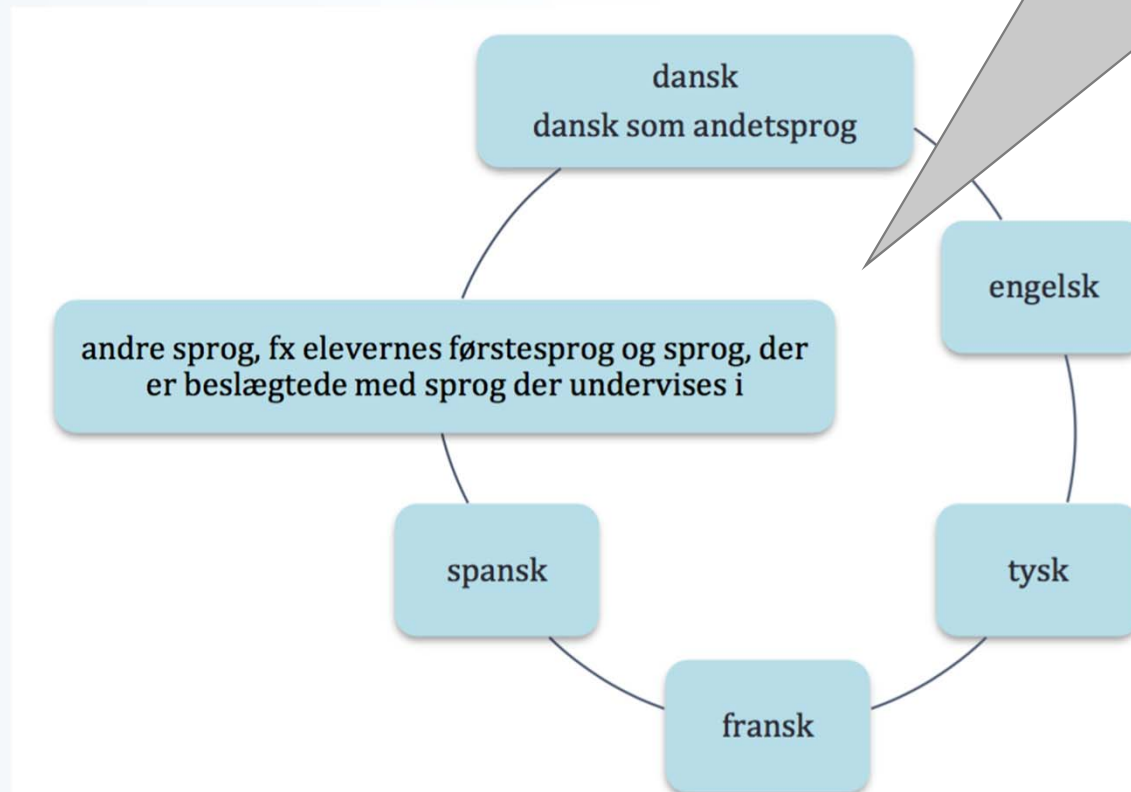
Head & shoulders, knees & toes; knees & toes.
Eyes and ears and mouth and nose.
Head & shoulders, knees & toes; knees & toes.

Japansk

Atama, kata, hiza, ashi, hiza ashi.
Atama, kata, hiza, ashi, hiza ashi.
Me to mimi to kuchi to hana.
Atama, kata, hiza, ashi.

Flersprogethedsdidaktik

En central tilgang for alle elever (i begynderdidaktikken) – herunder flersprogede elever.